

Verder studeren in het secundair onderwijs

Nog niet klaar voor de stap naar het hoger onderwijs of sla je liever een andere weg in? Weet dan dat er ook binnen het secundair onderwijs zelf verschillende mogelijkheden zijn om een extra opleiding te volgen na je zesde jaar. Hier een kort overzicht.

Secundair-na-secundair (Se-n-Se)

Opleidingen secundair-na-secundair (Se-n-Se) zijn korte opleidingen binnen de derde graad technisch en kunstsecundair onderwijs (tso en kso), waarmee je je verder kan specialiseren. Een Se-n-Se-opleiding bereidt je voor op een beroep, een groot deel van de opleidingstijd bestaat dus uit leren op een werkplek. Als je slaagt behaal je een certificaat. Dat is dus niet hetzelfde als een diploma.

Op dit moment duren alle opleidingen één jaar (of twee semesters). Afhankelijk van de school kunnen er twee instapmomenten zijn: 1 september en 1 februari. Je kan starten als je je diploma secundair onderwijs hebt behaald in hetzelfde studiegebied. Bij een andere keuze moet de toelatingsklassenraad een beslissing nemen.

Een Se-n-Se-opleiding volg je in een school voor secundair onderwijs. Inschrijven is gratis.

Vorbereidend jaar op het hoger onderwijs

Bepaalde studierichtingen uit het hoger onderwijs veronderstellen heel wat voorkennis of vaardigheden vanuit het secundair onderwijs. De voorbereidende jaren (aso en kso) zijn er om die kennis en vaardigheden bij te schaven.

Ze bereiden meestal voor op studierichtingen waarvoor er bijzondere toelatingsvoorwaarden zijn (bv. een toelatingsexamen). Deze opleiding duurt één jaar. Om te mogen starten moet je wel in het bezit zijn van een diploma secundair onderwijs.

Specialisatiejaren derde graad voor beroepssecundair onderwijs ('zevende jaar')

Na het zesde leerjaar kan je een zevende specialisatiejaar (derde leerjaar van de derde graad) in het beroepssecundair onderwijs volgen. Zulke specialisatiejaren willen je een gespecialiseerde opleiding geven om je zo voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Je krijgt vooral praktijkvakken en stages, aangevuld met een beperkt aantal uren algemene vorming. Heb je een specialisatiejaar succesvol beëindigd, dan behaal je afhankelijk van je vooropleiding een diploma secundair onderwijs of een studiegetuigschrift. Je kan enkel een zevende jaar volgen in de studierichtingen van hetzelfde studiegebied. Overstappen naar een ander studiegebied kan enkel mits gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad.

Welke opleidingen kan ik volgen in het secundair onderwijs en op welke scholen kan ik daarvoor terecht?

Zoek scholen en opleidingen op Onderwijskiezer.be/secundair.

Secundair volwassenenonderwijs

Er zijn twee wegen naar je diploma secundair onderwijs via het volwassenenonderwijs:

- » Volg een aso-opleiding. (het vroegere tweedekansonderwijs)
- » Volg de opleiding Aanvullende Algemene Vorming (AAV) in combinatie met een van de honderd-twintigtal diplomagerichte beroepsopleidingen.

De aso- en AAV-opleiding zijn gratis. Enkel voor diplomagerichte beroepsopleiding betaal je 1,50 euro per lestijd. Als je het diploma secundair onderwijs behaalt, kan je een premie aanvragen. Dat is een terugbetaling van je inschrijvingsgeld.

Studiebewijs

- » Als je slaagt voor een module in je opleiding, krijg je een deelcertificaat.
- » Als je slaagt voor alle modules in je diplomagerichte opleiding en voor de opleiding AAV, ontvang je een diploma secundair onderwijs.
- » Als je slaagt voor alle modules in je opleiding op aso-niveau, ontvang je een diploma secundair onderwijs.

Inschrijven?

CVO's bepalen zelf hoe je moet inschrijven, tot wanneer en wat je moet meebrengen. Je moet voldoen aan een aantal voorwaarden:

- » Voor de diplomagerichte beroepsopleiding moet je minstens 16 jaar oud zijn of minstens 15 jaar oud zijn en de eerste twee leerjaren van het secundair onderwijs beëindigd hebben.
- » Voor de aso- of AAV-opleiding moet je minstens 18 jaar oud zijn voor 31 december van het schooljaar waarin je je inschrijft.
- » Als je 18 jaar of ouder bent, moet je de Belgische nationaliteit hebben of een document van wettig verblijf kunnen voorleggen.

Zoek Centra voor volwassenenonderwijs en diplomagerichte opleidingen op Onderwijskiezer.be/volwassenen.

Deeltijds leren en werken? Dat kan!

Deeltijds leren en werken kan vanaf 16 jaar, of zelfs vanaf 15 voor wie de eerste twee leerjaren van het voltijds secundair onderwijs volledig heeft doorlopen (geslaagd of niet).

Via leren en werken kan je beroepsgerichte certificaten en studiebewijzen behalen en zelfs een diploma secundair onderwijs. Er bestaan twee systemen:

- » Deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso);
- » Leertijd (meer daarover op pagina 44).

Leer op school én op de werkvloer (proefproject 'Duaal leren')

Bij duaal leren verwerf je vaardigheden in je school, centrum voor deeltijds onderwijs of SYNTRA-lesplaats én op de werkvloer. Hoeveel dagen je per week op de werkplek leert, hangt af van je studierichting. Ben je geslaagd voor de opleiding? Dan ontvang je een diploma of getuigschrift van de studierichting. Duaal leren heeft heel wat voordelen:

- » Je ontwikkelt vaardigheden die later goed van pas komen: gepast communiceren op de werkvloer, feedback vragen, met deadlines werken ...
- » Je leert op school én op de werkplek, en doet dus werkervaring op.
- » Na je studies vind je makkelijker een job.

Meer informatie vind je op Onderwijskiezer.be via het luik 'leren & werken' of 'duaal leren'.

